

## TEHNIČKA POMOĆ INSTITUCIJAMA INFRASTRUKTURE KVALITETA U SRBIJI

### EMAS SISTEM UPRAVLJANJA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE (ECO-MANAGEMENT AND AUDIT SCHEME)

Marjanca Zornik



Contract no.: EuropaAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## EMAS

SISTEM UPRAVLJANJA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE I  
(ECO-MANAGEMENT AND AUDIT SCHEME – EMAS)

- namenjen vrednovanju i poboljšavanju učinka zaštite životne sredine u organizacijama
- namenjen informisanju javnosti i drugih zainteresovanih
- pravni osnov
  - Uredba EU 1221/2009 dozvoljava dobrovoljno pristupanje organizacija



Nadgradnja sistema upravljanja zaštitom životne sredine po ISO 14001



Contract no.: EuropaAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## Ko je SIQ?

- Osnovan godine 1960 - SIQ od 1992
- Nezavisna, nepristrasna, neprofitna organizacija
- Usluge koje se nude:
  - Ispitivanje i sertifikovanje proizvoda
  - Metrologija, uključujući etaloniranje
  - Ocenjivanje sistema upravljanja
  - Edukacije i obuke
  - Tehnička pomoć izvoznima
- Preko 100 stalno zaposlenih
- Preduzeća i predstavnštva u inostranstvu



Contract no.: EuropaAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## EMAS i SIQ

- SIQ akreditovani verifikator
- Edukacije:
  - sistemi upravljanja zaštitom životne sredine (ISO 14001/EMAS),
  - zakonodavstvo,
  - kursevi za proveravače SZŽS



Contract no.: EuropaAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## SIQ - EMAS verifikator u SLO

SI-V-0001

Slovenački institut za kvalitet i metrologiju/  
Slovenski institut za kakovost in meroslovje  
Slovenian Institut of Quality and Metrology

Trzaska cesta 2

SI-1000 Ljubljana

E-mail: msa@siq.si

Tel: +386 1 4778100

Fax: +386 1 4778444

NACE

11.01, 11.02, 18.12, 20.12, 20.30, 20.41, 20.42, 21.10,  
21.20, 22.22, 24.53, 27.51, 26.11, 27.11, 33.20,  
27.32, 27.40, 46.46, 46.66, 55.1, 55.20, 55.22, 55.24,  
61.10, 61.20, 81.10, 81.21, 81.30, 84.11, 85.10,  
85.20, 85.31



Contract no.: EuropeAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## EMAS Zahtevi za državne organe

- USPOSTAVLJANJE REGISTRA VERIFIKOVANIH PREDUZEĆA (Uredba EMAS)
- USPOSTAVLJANJE REGISTRA AKREDITOVANIH VERIFIKATORA (akreditaciju vrši SA)
- PROGRAMI PROMOCIJE
- INFORMISANJE KORISNIKA I JAVNOSTI



Contract no.: EuropeAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## EMAS Zahtevi za verifikatore

- uspostaviti QMS (ISO 17021\*, Uredba EMAS), dobijanje akreditacije
- obavljanje provera zaštite ž.s. (u skladu sa uredbom EMAS)
- validiranje izjave o zaštiti ž.s. (u skladu sa uredbom EMAS)
- izveštavanje: vrednovanje SZŽS, validacija izjave
- \*ISO/IEC 17021:2006: Ocenjivanje usaglašenosti - Zahtevi za tela, koja obavljaju proveru i sertifikaciju sistema menadžmenta
- \*Conformity assessment - Requirements for bodies providing audit and certification of management systems



Contract no.: EuropeAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## EMAS - Šta je to?

Uredbeni deo + 8 priloga

- Devet poglavlja uredbenog dela:
  - Osnovne odredbe
  - Registracija organizacija
  - Obaveze registrovanih organizacija
  - Pravila koja važe za nadležne organe
  - Verifikatori zaštite životne sredine
  - Organi za akreditovanje i licenciranje
  - Pravila koja važe za države članice
  - Pravila, koja važe za Komisiju
  - Konačne odredbe



Contract no.: EuropeAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## EMAS - Šta je to?

Važno!

### Član 3, tačka 3

Organizacije van Evropske zajednice za registraciju, uključujući registraciju organizacije samo za lokacije van Zajednice, mogu se prijaviti bilo kojem nadležnom organu u državama članicama, koji omogućavaju registraciju organizacija sa domicilom van Zajednice, u skladu sa drugom alineom člana 11(1).

Te organizacije moraju obezbediti da je verifikator, koji će vršiti proveru i potvrditi sistem upravljanja zaštitom životne sredine organizacije, akreditovan ili licenciran u državi članici, u kojoj se organizacija prijavi za registraciju.



Contract no.: EuropeAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## EMAS - Šta je to?

- Prilog I: Pregled zaštite životne sredine
- Prilog II: Zahtevi za sistem upravljanja ZŽS i dodatna pitanja, koja trebaju razmatrati organizacije, koje koriste sistem EMAS
- Prilog III: Interna provera upravljanja ZŽŠ
- Prilog IV: Izveštavanje o ZŽŠ
- Prilog V: Logotip EMAS
- Prilog VI: Informacije, potrebne za registraciju
- Prilog VII: Izjava verifikatora o delatnostima proveravanja i potvrđivanja
- Prilog VIII: Korelacijska tabela



Contract no.: EuropeAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## EMAS - Šta je to?

Važno: Prilog II

- Jezgro sistema predstavlja ISO 14001 (vidi prilog II-DEO A: zahtevi sistema upravljanja ZŽS po standardu EN ISO 14001:2004)
- Dodatni zahtevi predstavljeni su u prilogu II-DEO B: dodatna pitanja koja moraju raspraviti organizacije, koje koriste sistem EMAS



Contract no.: EuropeAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## EMAS-šta je to?

Prilog I

Pregled zaštite životne sredine - ključne delatnosti

- Određivanje važećih zakonskih zahteva u vezi ZŽS
- Odrediti sve direktne i indirektne aspekte ŽS, koji imaju važan uticaj na ŽS, te izrada registra važnih aspekta ŽS
- Opisati kriterije za vrednovanje značenja uticaja na ŽS
- Pregled svih postojećih praksi i postupaka u vezi ZŽS
- Vrednovanje povratnih informacija iz preispitivanja prošlih događaja



Contract no.: EuropeAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## EMAS-šta je to?

### Prilog II

#### DEO A – Zahtevi ISO 14001

#### DEO B - Dodatni zahtevi :

- B.1 Pregled zaštite životne sredine
- B.2 Usaglašenost sa zakonodavstvom
- B.3 Efikasnost zaštite životne sredine
- B.4 Učešće zaposlenih
- B.5 Informisanje



Contract no.: EuropaAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## EMAS-šta je to?

### Izjava o zaštiti životne sredine

#### OTVORENA, ISKRENA, PERIODIČNA

Sveobuhvatno na 3 godine, između toga godišnje dopune,

Verifikator: preispituje sigurnost, kredibilitet i tačnost podataka i informacija u saopštenju

#### KOMUNICIRANJE SA JAVNOŠĆU

Kompletna izjava

Objava rezimea izjave sa EMAS logotipom

#### PROMOCIJA

Detalji: Prilog IV

Sadržaj: opis organizacije, politika i sistema upravljanja zŽS; važni aspekti životne sredine; ciljevi i indikatori – komparativno sa proteklim godinama; drugi elementi; verifikator

Podaci odnosno indikatori u Izjavi moraju: Dati tačnu sliku učinka zaštite životne sredine

Biti razumljivi i nedvosmisleni  
Omogućavati komparaciju između različitih godina

Omogućavati komparaciju unutar sektora i prema potrebi, nacionalnu i regionalnu međusobnu komparaciju – benchmarking

Omogućavati komparaciju sa zahtevima EKO zakonodavstva



Contract no.: EuropaAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## EMAS - Šta je to?

### PRILOG V

#### Logotip EMAS



1. Logotip se može upotrebiti u sva 23 jezika, ako se upotrebi sledeći tekst:

Engleski: „Verified environmental management“  
Slovenački: „Preverjen sistem ravnanja z okoljem“

2. Logotip se upotrebljava:

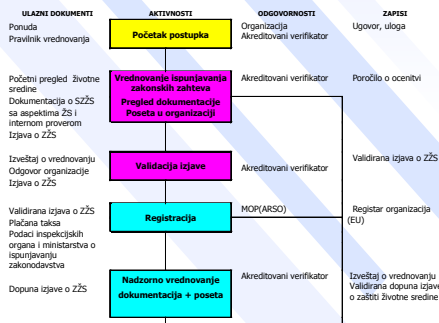
- u tri boje (Pantone br 355 zelena; Pantone br. 109 žuta; Pantone br. 286 plava),
- u crnoj, beloj ili sivjoj boji



Contract no.: EuropaAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## EMAS POSTUPAK VERIFIKACIJE; VALIDACIJE I REGISTRACIJE



Contract no.: EuropaAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU



## EUROPA I EMAS

Broj registrovanih organizacija (lokacija) 23.3.2008

- Nemačka ..... 1453 (1918)
- Španija ..... 924 (1122)
- Italija ..... 779 (1106)
- Austrija ..... 252 (492)
- Danska ..... 93 (229)
- Švedska ..... 71 (72)
- Vel. Britanija ..... 69 (369)
- Portugalija ..... 60 (65)
- Finska ..... 41 (48)
- Belgija ..... 42 (336)
- Madjarska ..... 14 (17)
- Slovenija ..... 1 (1)

Veb-strana // [europa.eu.int/comm/environment/emas](http://europa.eu.int/comm/environment/emas)

Contract no.: EuropeAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU

## Interesantno

### EMAS U ŠKOLAMA

- U gradu Leicester (VB) se implementacija sistema EMAS upotrebljava kao edukativni alat koji povezuje problematiku zaštite ž.s. školskim predmetima, kao što su nauka, maternji jezik, lično, društveno i zdravstveno obrazovanje (PSHE) i prava građana.



Contract no.: EuropeAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU

## Interesantno

**PLANIRANI UČINCI** sistema EMAS u školama:

- povećan biološki diverzitet na školskoj teritoriji, u barama; biljke, koje privlače divlje životinje;
- uvažavanje efikasnosti životne sredine kod izgradnje i održavanja
- održavanje i sejanje zelenih površina gde god je to moguće;
- prerada otpadaka u školskoj zgradi.



Contract no.: EuropeAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU

## Standardi i smernice za ocenjivanje sistema upravljanja

- ☞ Standard EN 45012 (General requirements for bodies operating assessment and certification/registration of quality systems)
- ☞ Standard: ISO 19011:2002. Smernice za proveru sistema upravljanja kvalitetom i/ili okolinom
- ☞ Smernice EA (European co-operation for Accreditation) za upotrebu standarda EN 45012: EA-7/01 i EA-7/02
- ☞ Smernica ISO/IEC 66 za sertifikaciona tela Sistema upravljanja okolinom.
- ☞ Pravilnik SWEDAC-a za akreditovana tela, koja sertifikuju Sisteme upravljanja kvalitetom (STAFS)
- ☞ Pravilnik SWEDAC-a za akreditovana tela, koja sertifikuju Sisteme upravljanja okolinom (STAFS)
- ☞ Uredba Evropske unije, koja dopušta dobrovoljnu saradnju organizacija u Sistemu Zajednice za upravljanje okolinom i prosuđivanje (EMAS) (br. 1221/2009, od 25.11.2009)

Contract no.: EuropeAid/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"  
Project financed by EU